

Decyzja
Prezydium KK
nr 2/19

ws. opinii o projekcie ustawy o przejrzystości w zakresie zatrudniania osób bliskich w jednostkach sektora publicznego oraz o przeciwdziałaniu protekcji w naborze na stanowiska w jednostce sektora publicznego (wersja z dnia 26 listopada 2018 r.)

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” pozytywnie opiniuje wskazany projekt ustawy.

Wskazywane w uzasadnieniu do projektu ustawy zjawisko nepotyzmu w szeroko pojętej sferze publicznej jest bez wątpienia negatywne, które w szczególności może prowadzić do pogorszenia jakości wykonywania zadań przez dane jednostki. Dzieje się tak wówczas, gdy zadania te wykonują osoby, które nie są do tego przygotowane w najlepszy merytoryczny sposób, a ich zasługą, która zdecydowała o zatrudnieniu są jedynie bliskie powiązania osobiste z osobami zajmującymi decyzyjne stanowiska w danej jednostce. Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, że w przypadku zatrudniania w administracji publicznej Konstytucja gwarantuje obywatelom polskim korzystającym z pełni praw publicznych prawo dostępu do służby publicznej na jednakowych zasadach (art. 60), a nepotyzm (a szerzej „zatrudnianie po znajomości”) oznacza, że faktycznie prawo to w stosunku do części osób podlega ograniczeniu.

Jednocześnie nie można *a priori* wykluczyć sytuacji, w której osoby spokrewnione z osobami już zatrudnionymi w danej jednostce mogą być obiektywnie najlepszymi merytorycznie kandydatami do pracy. Tym samym bezwzględny zakaz zatrudniania takich osób byłby środkiem zbyt daleko idącym (będącym przy okazji ograniczeniem w stosunku do nich art. 60 Konstytucji). Tym samym zaproponowana metoda polegająca na obowiązku podania do publicznej wiadomości informacji o zatrudnianiu osób bliskich i jednoczesne składanie odpowiedniego oświadczenia przez osobę ubiegającą się o zatrudnienie w danej jednostce wydaje się być proporcjonalna do założonego celu.

Pewne wątpliwości może budzić skuteczność proponowanych rozwiązań. Już obecnie bowiem funkcjonują przepisy, które w założeniu mają ograniczać zjawisko nepotyzmu (np. art. 26 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych lub art. 79

ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej), ale nadal ono występuje. Nie mniej jednak kierunek zaproponowany w opiniowanym projekcie zasługuje na aprobatę.

W kwestii uwag szczegółowych należy zwrócić uwagę, że jego wdrożenie może wiązać się z koniecznością zatrudnienia dodatkowych osób do weryfikacji składanych oświadczeń (w zależności od skali zjawiska). Należałoby także rozważyć wprowadzenie mechanizmów chroniących osoby, które zdecydowałyby się powiadomić odpowiednie organy o naruszeniu przepisów tego aktu. Ze względu na wrażliwość tej kwestii można spodziewać się silnych obaw przed represjami ze strony osób zajmujących wyższe stanowiska.

Dla uniknięcia mogących powstać wątpliwości co do jawności oświadczeń w art. 5 ust. 1 powinno być mowa o oświadczeniach, o których mowa w art. 4 ust. 1 – 4.

Z kolei art. 5 ust. 2 powinien otrzymać brzmienie: *Osoba zobowiązana przekazując kopię oświadczenia, o którym mowa w art. 4 ust.1 kierownikowi (dyrektorowi generalnemu) jednostki sektora publicznego, w której stanowisko zajmuje osoba zobowiązana, w celu jego publikacji na stronie internetowej prowadzonej dla danej jednostki sektora publicznego i na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej tej jednostki. Przepis art. 4 ust. 13 stosuje się odpowiednio.*

Gdańsk, 8 stycznia 2019 r.

Prezydium KK
NSZZ „Solidarność”

Z-ca PRZEWODNICZĄCEGO
KK NSZZ „Solidarność”

Bogdan Biś